

Віртуальна подорож по місцях життя і творчості Григорія Сковороди

*Підготувала
вчитель*

*української мови та
літератури*

Тараненко Л.П.

Розвиток духовної культури України та її народу нерозривно пов'язаний з іменем великого філософа, поета і письменника, педагога Григорія Сковороди, який жив і творив у XVIII столітті.

Григорій Савич Сковорода народився 3 грудня 1722 року в селі Чорнухах на Полтавщині в сім'ї малоземельного козака.

У дитинстві малий Гриць дуже любив сидіти під вербою, спостерігати за навколишнім світом і грати на сопілці, подарованій старим кобзарем. У дяка-скрипаля Гриць був на привілейованому становищі, бо хлопець вражав своєю допитливістю, до того ж у нього виявився незвичайної краси голос. Дяк навчив Гриця нотної грамоти і поставив першим співаком у церковному хорі, давав читати книжки, підготував до вступу в академію.

У 1738 році здійснилася давня мрія хлопця — навчатися у Києво-Могилянській академії. Григорій став одним з найретельніших, особливо наполегливих і тямущих студентів.

Протягом навчання в академії вивчив латинську, грецьку, церковнослов'янську, польську, німецьку та інші мови, ознайомився з творами багатьох філософів та письменників, від античних до його сучасних.





З 1742 по 1744 рік жив у Петербурзі, був співаком придворної капели, прославився чудовим басом, майстерною грою на скрипці, флейті, бандурі, цимбалах і сопілці та композиторським талантом, створював музику на власні вірші. Навчання продовжив у Київській академії.



У 1750 році у складі російської місії Скворода виїжджав за кордон і три роки мандрував Угорщиною, Словаччиною, Польщею, відвідав Братиславу, Відень, Будапешт; бував в університетах, слухав лекції знаменитих професорів, працював у бібліотеках, студіював філософські праці й, володіючи багатьма мовами, дискутував із ученими різних країн.

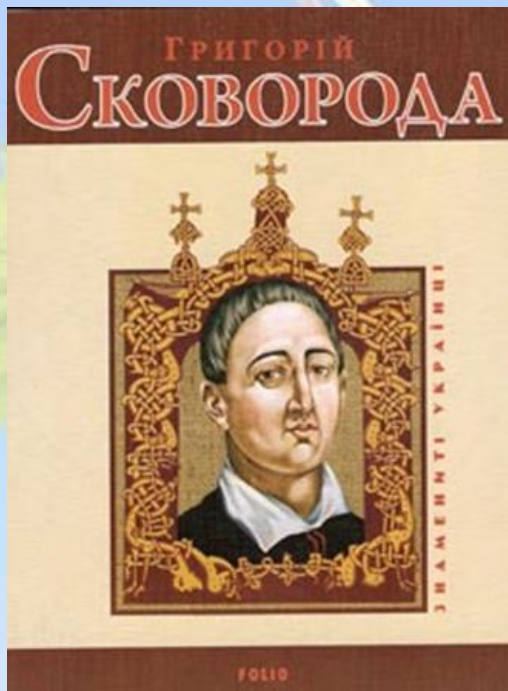


Повернувся в Україну в 1753 році, викладав поетику в Переяславському колегіумі. Був старанним, чесним і неординарним учителем: писав байки, викладав стародавні мови, глибоко цікавився математикою, географією, економікою; навчав тих етичних норм, яких завжди дотримувався сам. Отже, учив, як жив, а жив, як навчав — найкраща риса педагога. Оскільки підручника з етики не було, Сковорода написав його сам. Це був його перший філософський твір, основою якого є думка, що ледарство — найбільша людська вада. Студенти любили вчителя, але той незабаром мусив залишити колегіум, бо працювати стало нестерпно від цькування й доносів: можновладці схотіли позбутися людини, яка привселюдно заявила: «Весь світ спить, пора прокидатися!». Написав для слухачів курс поетики «Роздуми про поезію і порадник до майстерності оної».



Чого ж навчав Сковорода?

- *Навчав, що в природі краса, гармонія, а в суспільстві — несправедливість, і щоб змінити макросвіт на краще, треба кожному змінити мікросвіт, тобто себе самого. Пізнавай себе, а пізнаєш — удосконалюй. Пізнаючи свої нахили, людина правильніше визначає своє місце в суспільстві й приносить найбільшу користь (ідея сродної праці). Але чимало людей займають не свої місця. Людина не може бути щасливою, якщо діє всупереч своїй природі.*
- *Григорій Сковорода був демократом. Він писав, що його рідний край страждає під владою “загребущих”, “лукавих”, “мави” і “змійв”. Філософ жив сподіваннями на нове суспільство рівнопрівних людей, де не буде “рабського іга”, “тяжкої роботи”, “нічого златожадного” та “хамського”. Погляди великого правдолюбця мали великий вплив на наступні покоління. Лев Толстой зазначив, що світогляд Сковороди дивовижно близький йому. У Харкові, Белгороді та багатьох селах виникли гуртки послідовників його вчення і способу життя.*



Протягом 1754 – 1759 років жив у селі Коврай на Переяславщині, працюючи домашнім учителем у поміщика Степана Томари. Написав значну частину віршів збірки «Сад божественних пісень». Працював викладачем (спочатку поетики, а згодом етики) у Харківському колегіумі. Учителюючи в Харкові, латинськими і українськими віршами написав «Байку Езопову» (1760 р.), склав дві вступні лекції-проповіді до курсу етики.

У 1766 році філософ написав трактат «Вхідні двері до християнської доброчинності», наступного року філософські твори «Наркіс. Розмова про те: визнає себе» і «Симфонія, названа книга Асхань про пізнання самого себе».

Протягом 1769 – 1774 років Сковорода написав збірку прозових байок «Байки харківські», «Бесіду, названу двоє, про те, що блаженним бути легко», і «Діалог, чи Розмова про стародавній світ», а також твори: «Розмова п'яти подорожніх про справжнє щастя в житті» («Розмова дружня про душевний світ»), «Кільце», «Розмова, звана алфавіт, чи буквар світу».





- 9 листопада 1794 року Григорій Савич помер. Помер так просто, як і жив... Останнє десятиріччя життя Сковороди – це роки його слави. Всі хотіли його бачити. У Харкові, Белгороді та багатьох селах виникли гуртки послідовників його вчення і способу життя. Останнє десятиріччя життя Сковороди – це вершина творчості письменника. Про це Павло Тичина писав: "Він свідомо обрав своїм кабінетом цілий світ, при обміркуванні його творів присутні були і небо над головою, журавлі, лелеки, тополі, озера, ліси і тверда земля під ногами, а головне – люди".
Справді, боляче те, що за його життя не надруковано жодного твору. Але його поезія, притчі поширювалися в Україні вустами народу. Він написав 30 прозових байок, які пізніше склали збірку "Байки харківські". Велику славу письменнику принесла збірка ліричних поезій "Сад божественних пісень".

Село Сквородинівка



Будинок Ковалівських, де проживав останні дні Г.С.Скворода.
Нині літературно-меморіальний музей Г.С.Сквороди



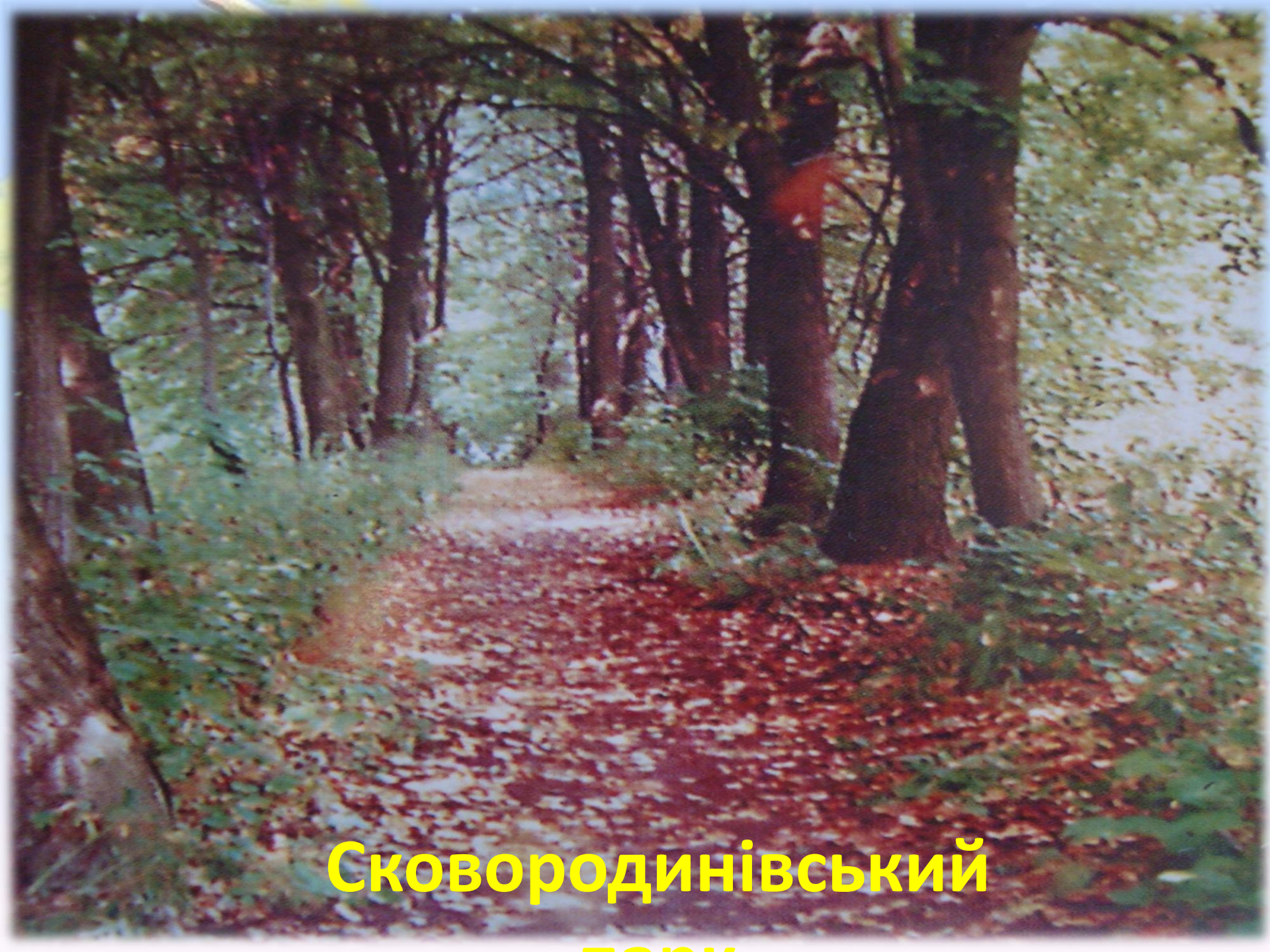
Дуб, під яким любив працювати Г.Сковорода

Улюблені місця Сквороди



Дуб, під яким любив працювати
Г.С.Скворода

Криниця



Сквородинівський

парк

“Світ ловив мене, але не спіймав”



Могила Г.С.Сковороди



Плита, яка була на могилі
Г.С.Сковороди





Експозиція літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди розміщена в будинку поміщиків Ковалинських. Будинок, зведений у XVIII ст. як садовий павільйон, використовувався як дім для гостей і свят.



Експозиції перших двох залів розкривають життєвий шлях просвітителя, його основні філософські ідеї та художні твори.



Тут представлені різноманітні матеріали: видання творів філософа, наукова і художня література про нього, книги античних, середньовічних та новочасних філософів і поетів, які він вивчав, етнографічні предмети; присвячені йому картини, графічні роботи, скульптури, сувеніри.

Щодо, що історія України
 має, чистий історичний історичний
 це єсть історична книга.

"Мати моя, Малоросія, і тітка моя, Україна"

Огляд (Overview)

Географія (Geography)

Історія (History)

Культура (Culture)

Мистецтво (Art)

Архітектура (Architecture)





**Перше випробування
умовності АУХУ**

**ІЗВАНІ І ПІДЛЕЖИ
СПОСОБИ**

ІЗВАНІ І ПІДЛЕЖИ

ІЗВАНІ І ПІДЛЕЖИ

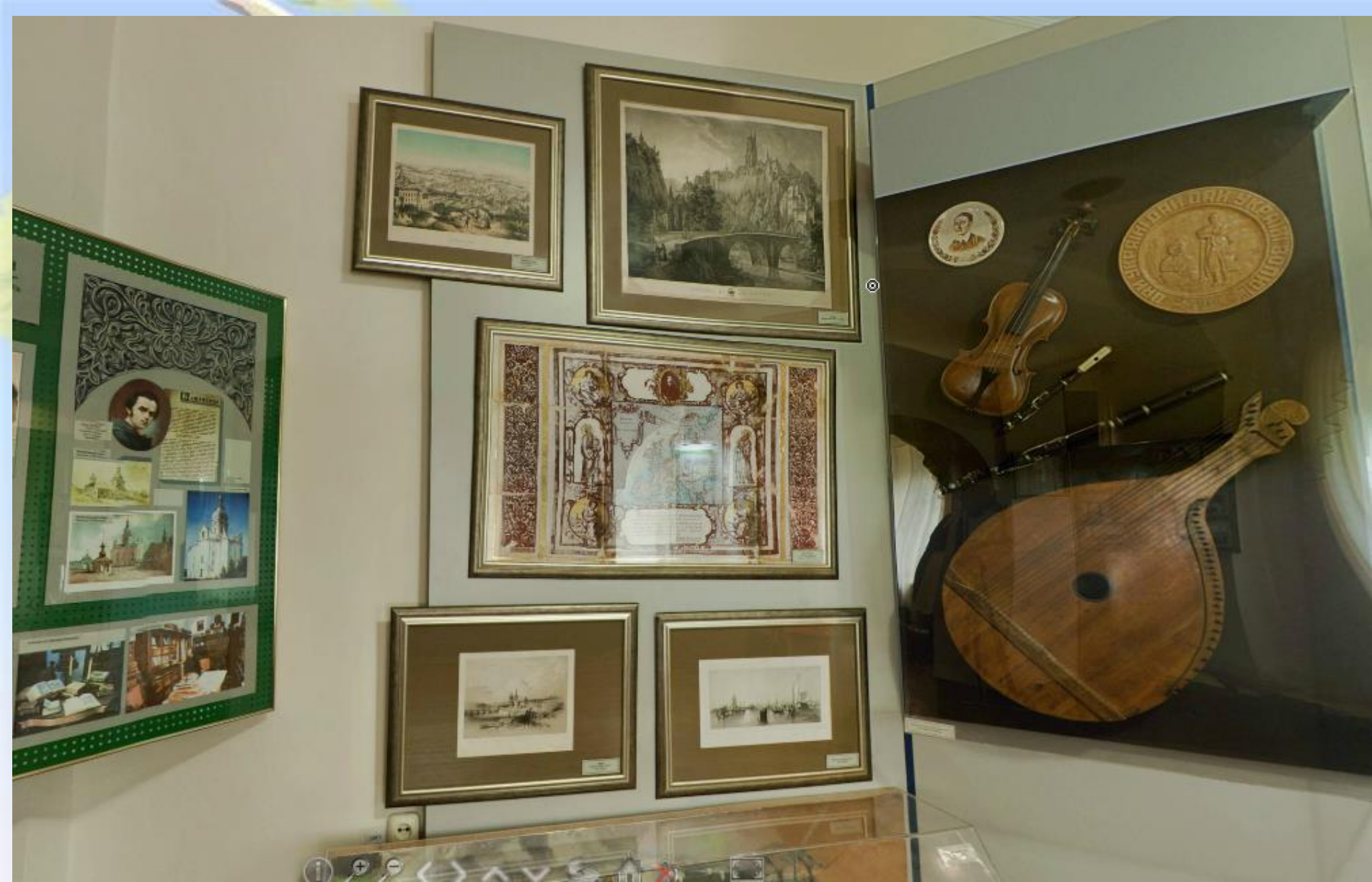


Збереглися і деякі особисті речі народного мудреця. Експерсія супроводжується аудіозаписами української духовної музики XVIII ст. та пісень самого Г. С. Сковороди у виконанні українського барда П. Приступова. В залі демонструються художні та документальні фільми, відеозаписи культурних заходів, які проводяться у музеї.

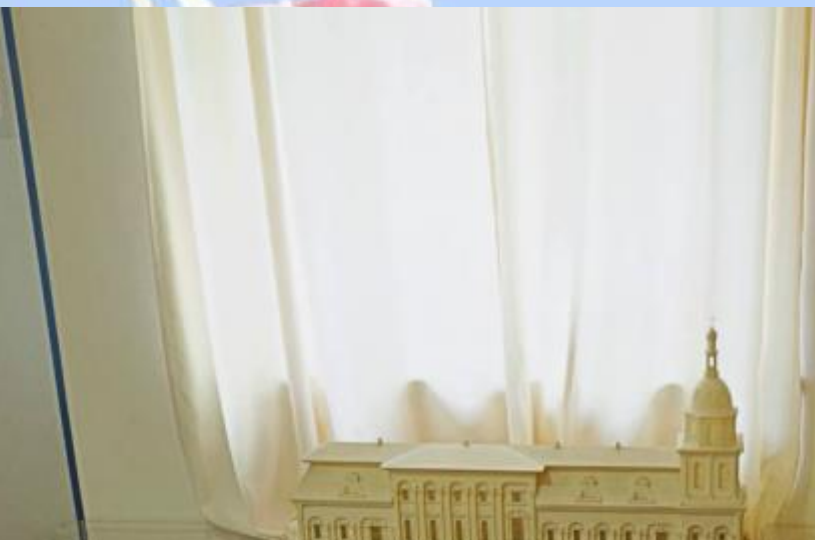
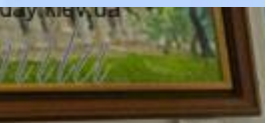
gnita





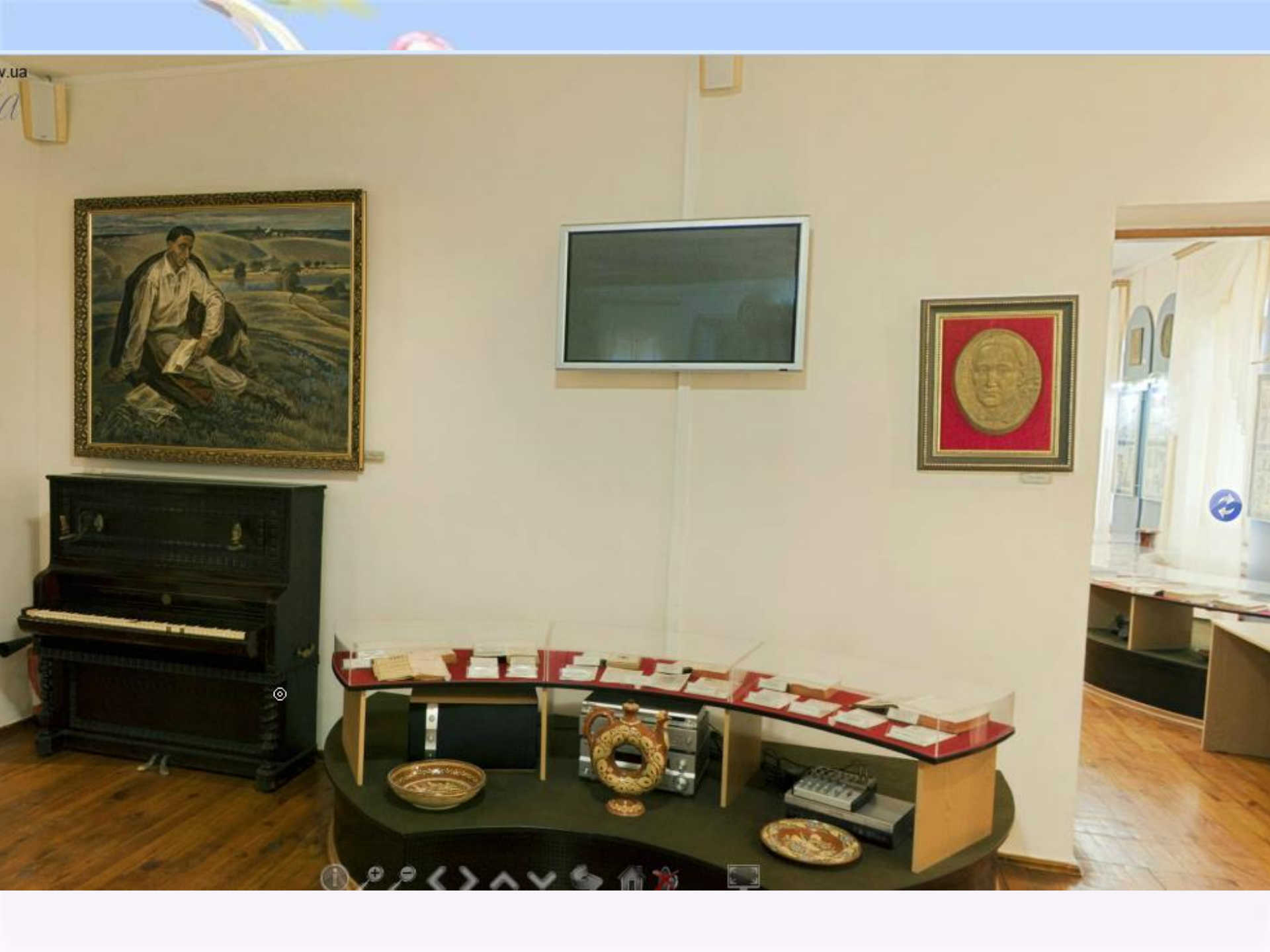


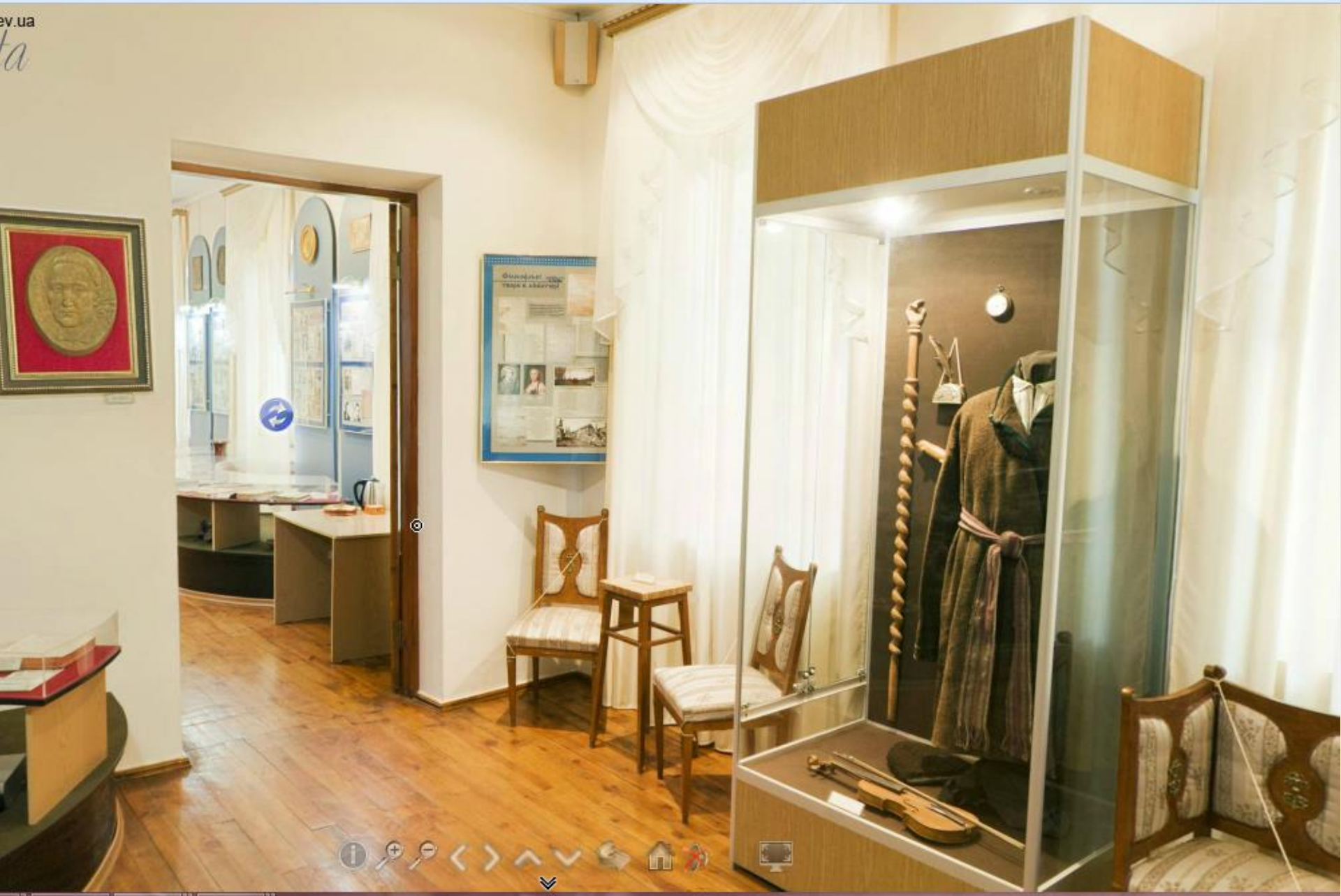
Третій зал присвячений вшануванню мислителя та вивченню його творчості у XIX–XXI ст.









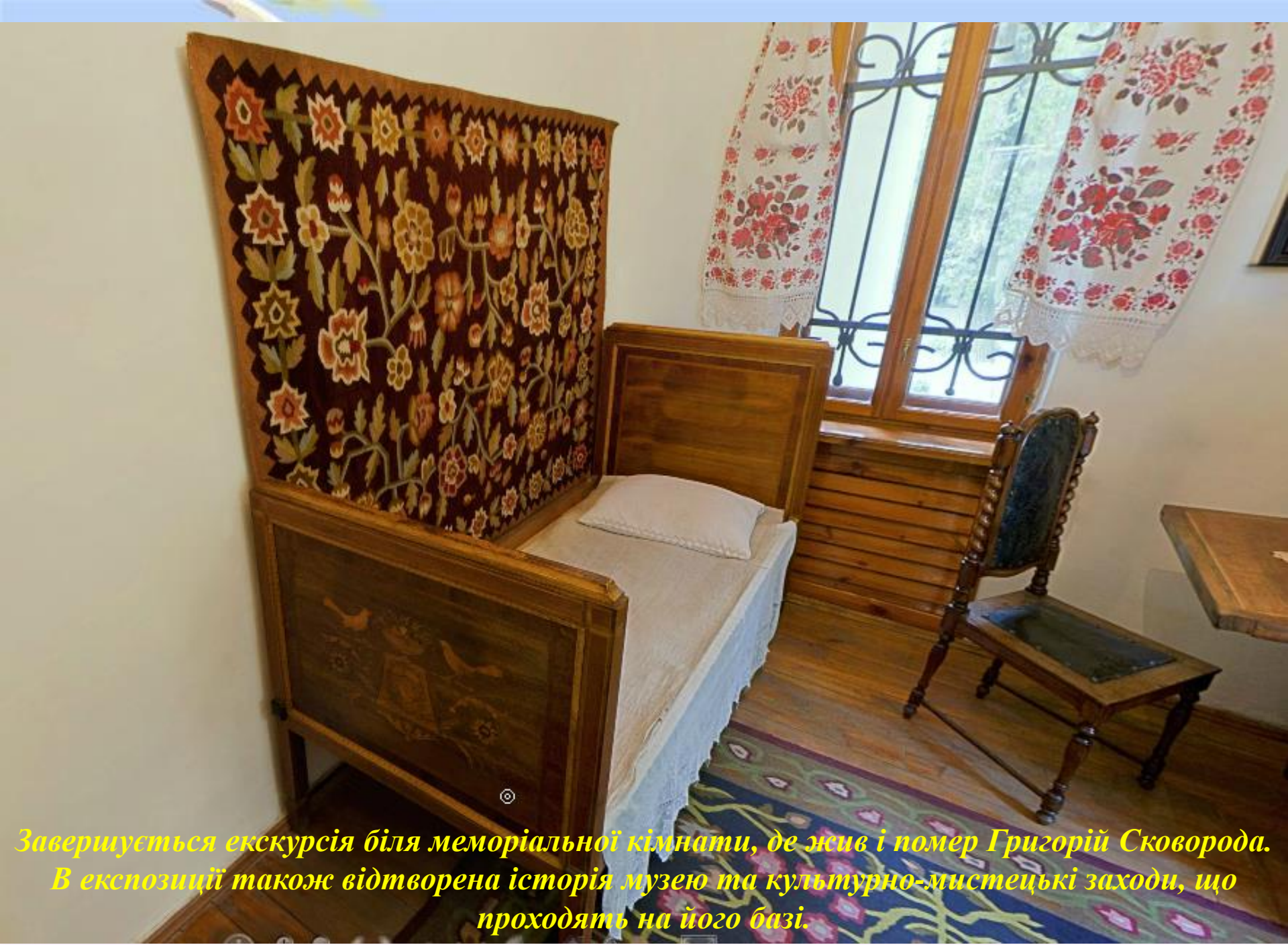


ia

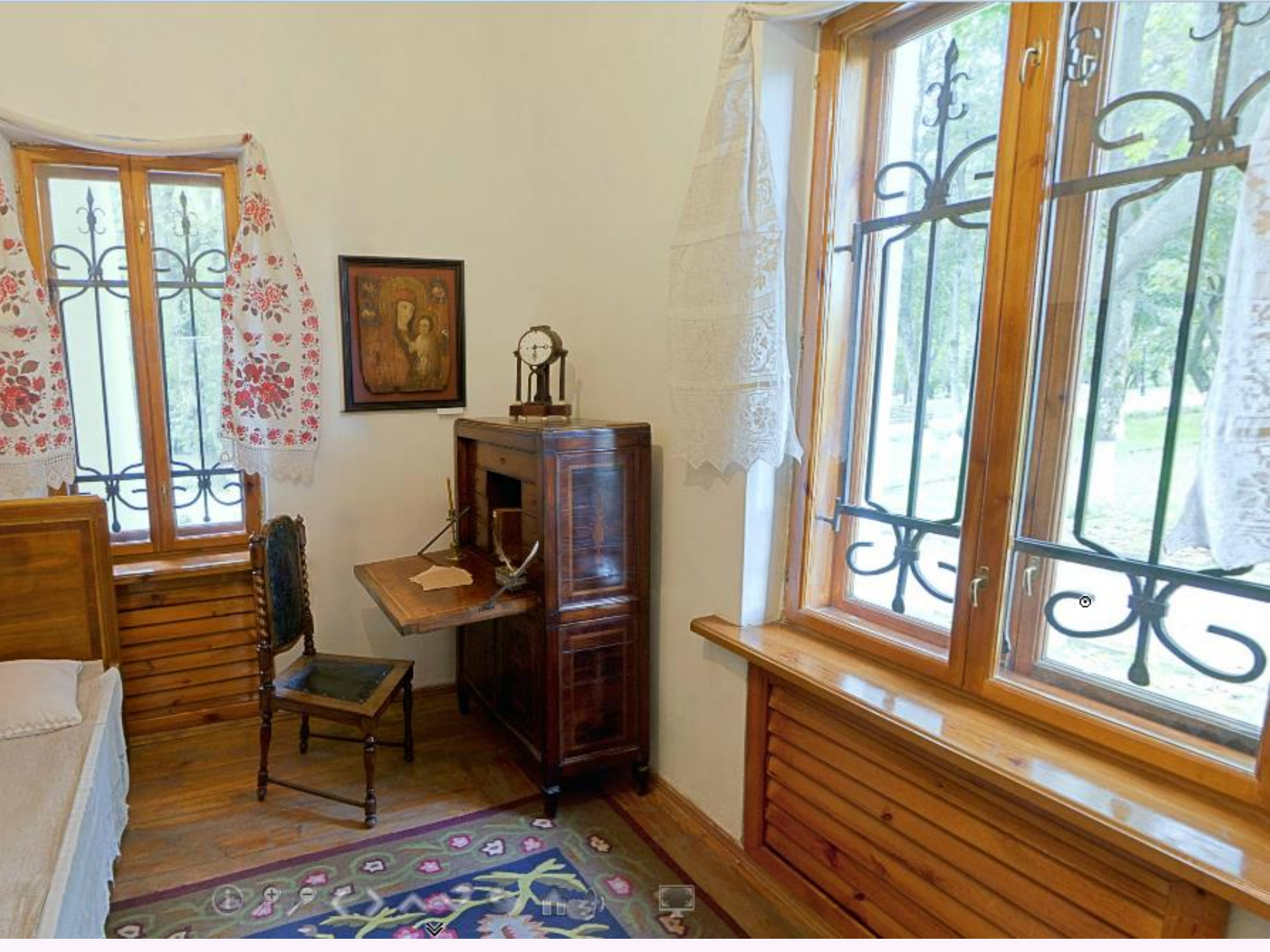


ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΕ Δ.Ι.Κ.Ε.Σ.)
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»
ΜΕΣΑΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»
ΜΕΣΑΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ





*Завириусться екскурсія біля меморіальної кімнати, де жив і помер Григорій Сковорода.
В експозиції також відтворена історія музею та культурно-мистецькі заходи, що
проходять на його базі.*



Харків



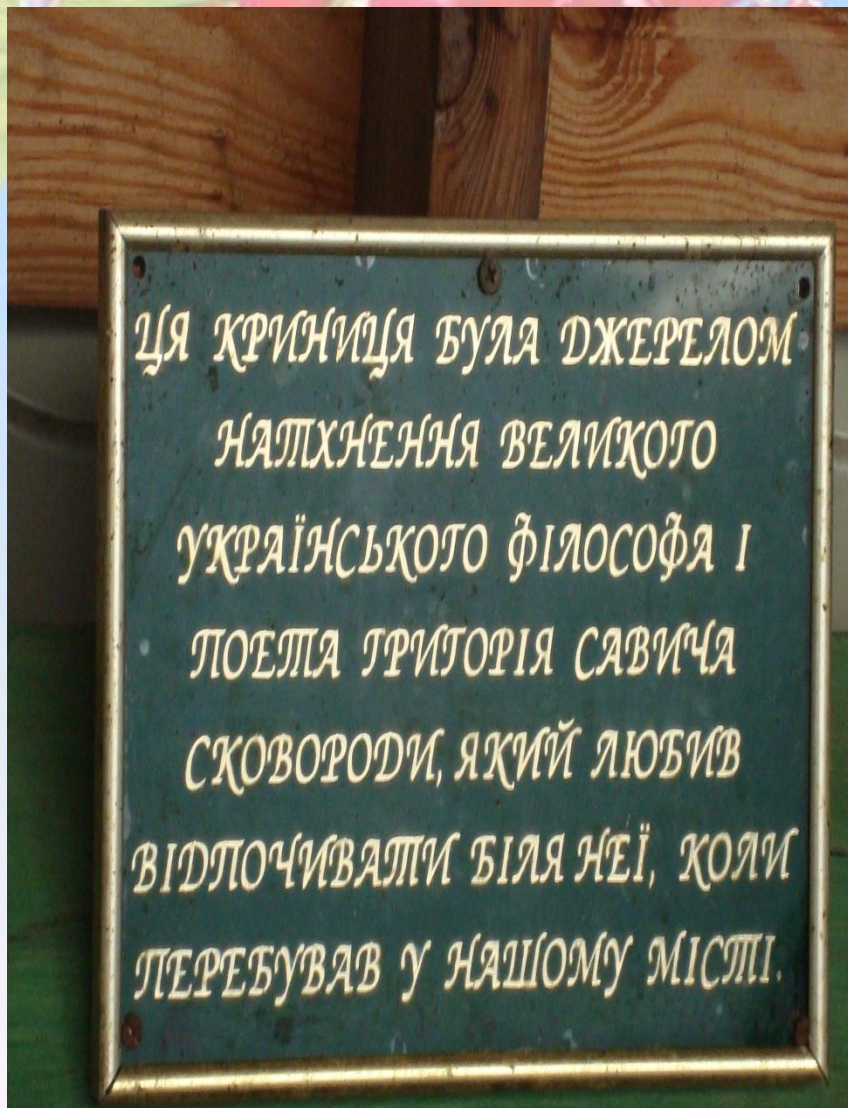
Стела в монастирському дворі на місці колишнього Харківського колегіуму

Харків



Пам'ятник Г.С.Сковороді у
сквері на вулиці
Університетській

Криниця на вулиці Г.Сковороди



УСЕ ПРОМИНАЄ,
АЛЕ НАПРИКІНЦІ ВСЬОГО
ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЛЮБОВ.
УСЕ ПРОМИНАЄ
ЗА ВИНЯТКОМ БОГА І ЛЮБОВІ .
Григорій Сковорода

Коврайський навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа I-III ступенів –
дошкільний навчальний заклад»
Золотоніської районної ради Черкаської області

**Літературний музей
ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ**





Добрый разум
робитъ лѣкѹмъ
бѹдь-зрѹй сторѣв
жѹтѣя.

Г.Сковорода

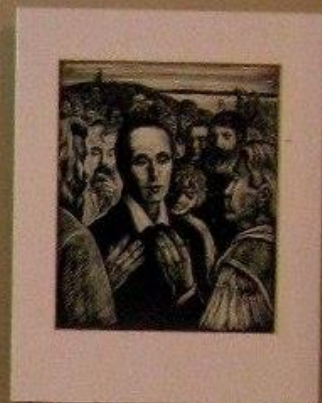


Handwritten text on a small rectangular card.

Small caption label below the handwritten text.



Small caption label below the portrait.



Small caption label below the group illustration.



Small caption label below the medallions.

ВЕРБОВИЙ ШЛЯХ КЛЕНОВИЙ ПОСОХ
ПЕРЕПЮЧИНОК ДЕ НЕ ДЕ
МУДРЕЦЬ ЗАМРЯНИЙ ФІЛОСОФ
ДО ДАЛЬНІХ ПРАВНУКІВ ІДЕ
П. ДОРОШО



Small caption label below the four illustrations.



Small caption label below the circular object.



Small caption label below the portrait.



Small caption label below the seated figure illustration.



В СЕЛІ КОВРАЙ В 1753-1759 РОКАХ
ЖИВ І ПРАЦЮВАВ
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОСВІТИТЕЛЬ,
ФІЛОСОФ, ПОЕТ І МУЗИКАНТ
Григорій Савич
СКОВОРОДА

Серед буйної зелені однієї з вулиць древнього міста Переяслава поряд з величним Вознесенським собором ХVІІ ст. стоїть будинок колишнього колегіуму – пам'ятник архітектури ХVІІІ століття. Тут у 1750-1751 роках читав лекції з піїтики великий український філософ-гуманіст, просвітитель і видатний поет Григорій Савович Сковорода. Народ свято зберігає пам'ять про нього. В 1972 році, коли відзначалось 250-річчя від дня народження Г. С. Сковороди, за рішенням уряду України в цьому приміщенні створено меморіальний музей, експозиції якого висвітлюють літературну та педагогічну діяльність Сковороди на Переяславщині.





У будинку колишнього колегіуму, пам'ятці архітектури національного значення, знаходиться меморіальний музей Г. С. Сковороди. Колегіум – одноповерхова споруда з чотирма класними кімнатами, вестибюлем, бібліотекою і келією відтворені в первісному вигляді. Старовинні меблі підтримують атмосферу колишніх часів, а воскова фігура Сковороди підкреслює присутність великого українського філософа і поета в цьому старовинному учбовому закладі.

У вестибюлі експонуються меблі ХVІІІ століття: крісла, стіл, годинник. У шафі – підручники ХVІІ-ХVІІІ ст.





www.shukach.com
Автор фото: volya-ne

У музеї відтворено оригінальний інтер'єр класу поетики, в якому Сковорода читав лекції. Столи і лави, на одній стіні - ікони, на іншій - одяг студентів, кафедра і крісло вчителя, дошка. На столах книги. Враження таке, ніби учні тільки-но залишили клас.



З документальною точністю відтворено обстановку келії, в якій мешкав, працюючи в колегіумі, Сковорода. В цій келії Григорій Савич написав свій трактат «Рассуждения о поэзии и руководство к искусству оной».



Інші зали музейної експозиції розповідають про вшанування пам'яті філософа-просвітителя. У них широко представлені картини, графіка, літографія, народне мистецтво, які відображають все типове, властиве поету – філософу.





В одному з колишніх класів експонується унікальний портрет Г. С. Сковороди роботи невідомого художника ХVІІІ ст. В експозиції представлені поміщицькі меблі ХVІІІ ст., картина ХVІІІ ст. «Ярмарка в Малоросії» художника Тагена. У вітринах розміщені музичні інструменти (ліра, бандура, цимбали, цитра, сопілка, скрипка), якими досконало володів поет.



В одній із кімнат відтворено інтер'єр бібліотеки колегіуму, яка часто слугувала Г. С. Сковороді за робочу кімнату. В експозиції бібліотеки старовинні шафи, в яких зберігаються книги, видані в ХVІ-ХІХ століттях. Їх більше 10 тисяч томів.



Нехай вам
допомагають слова
самого мислителя
Григорія Сковороди:
***«Щастя твоє в тобі
самому: пізнавши
себе, пізнаєш усе, а не
пізнаєш себе-
ходитимеш у
темряві й
боятимешся там,
де страху й не було».***